

महसूल व वन विभागातील मदत व पुनर्वसन प्रभागातर्गत विविध नैसर्गिक आपत्तीमध्ये बाधित झालेल्या आपतग्रस्तांना मदतीचे वाटप करण्याच्या प्रक्रीयेचे स्वयंचलन करण्यासाठी ई-पंचनामा व डी.बी.टी.प्रणाली विकसित करण्यास व सुरु ठेवण्यास येणाऱ्या खर्चाकरिता प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.०९/म-७

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक:- २५ जानेवारी, २०२४.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.मातंस/नस्ती-२०१०/प्र.क्र.३४/३९, दि.१८.०६.२०१०
- २) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.सीओएम-१००१/प्र.क्र.१७४/०१/३९, दि.२९.१०.२००१
- ३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.सीओएम-१०९८/प्र.क्र.५१/९८/३९, दि.१५.०२.२००५
- ४) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.मातंस/नस्ती-२०१०/प्र.क्र.३४/३९, दि.१८.०६.२०१०
- ५) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.एससीवाय-२०११/प्र.क्र.२२२/म-७, दि.१६.०४.२०१८
- ६) मा.मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखालील मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या दि.२९.११.२०२२ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त
- ७) विभागीय प्रकल्प अंमलबजावणी समितीच्या दि.४.११.२०२२ व दि.१५.०२.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त
- ८) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.संकीर्ण-२०२२/प्र.क्र.६७/म-११, दि.२४.०९.२०२३
- ९) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र.एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.१५७/म-७, दि.१४.०३.२०२३
- १०) मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली उच्चाधिकार समितीच्या दि.२७.१०.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना :-

राज्याचे प्रशासन अधिक गतिमान तसेच लोकाभिमुख करण्याच्या दृष्टीने माहिती तंत्रज्ञानाचा सुयोग वापर व्हावा यासाठी प्रशासकीय कामकाजाचे संगणकीकरण करण्याचे शासनाचे धोरण आहे. त्यानुसार शासनामार्फत जनतेस दिल्या जाणाऱ्या सेवा अधिक गतीने व किफायतशीररित्या देण्यासाठी विविध मंत्रालयीन विभागामध्ये व त्यांच्या नियंत्रणाखालील क्षेत्रीय कार्यालयामध्ये ई-गव्हनन्सचा जास्तीत जास्त वापर करण्याबाबत माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालयाने सूचना दिल्या आहेत. त्यानुसार मदत व पुनर्वसन प्रभागातर्गत ई-प्रशासन प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी संदर्भाधीन क्र.५ येथील दि.१६.०४.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये विभागीय प्रकल्प अंमलबजावणी समिती गठीत करण्यात आली आहे.

२. राज्यात येणाऱ्या चक्रीवादळ, दुष्काळ, भूकंप, आग, पूर, त्सुनामी, गारपीट, दरड कोसळणे, बर्फखंड कोसळणे (हिमवर्षाव), ढगफुटी, टोळधाड, थंडीची लाट व कडाक्याची थंडी सारख्या विविध

१२ नैसर्गिक आपत्ती केंद्र शासनाव्दारे निश्चित करण्यात आल्या आहेत. या आपत्तीमध्ये होणाऱ्या शेतीपिकांचे नुकसान व इतर नुकसानीकरिता राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीमधून मदत अनुज्ञेय आहे. त्याचप्रमाणे अवेळी पाऊस, अतिवृष्टी (शेतीपिकांच्या नुकसानीसह सर्व नुकसान), आकस्मिक आग, समुद्राचे उधाण, वीज कोसळणे व सततचा पाऊस यासारख्या आपत्ती राज्य शासनाने नैसर्गिक आपत्ती म्हणून घोषित केलेल्या आहेत.

३. नैसर्गिक आपत्तीमधील अंदाजे ४० ते ६० लाख बाधीतांना मदत देण्याची कार्यवाही प्रत्येक वर्षी महसूल व वन विभागाच्या मदत व पुनर्वसन प्रभागाकडून केली जाते. आपत्तीचा प्रकार विचारात घेऊन या संख्येमध्ये बदल होत असतो. सध्याची निधी वितरणाची कार्यप्रणाली विचारात घेता असे निर्दर्शनास आले आहे की अनेक प्रकरणी एकाच वेळी विविध भागांत आलेल्या आपत्तीमुळे पंचनामा करण्याच्या यंत्रणेवर दबाव येतो, त्यामुळे पंचनामे उशिरा होतात त्यामुळे बाधीतांना वेळेवर मदत मिळू शकत नाही. त्यामुळे महसूल व वन विभागातील मदत व पुनर्वसन प्रभागातर्गत विविध नैसर्गिक आपत्तीमध्ये बाधित झालेल्या आपतग्रस्तांना मदतीचे वाटप करण्याच्या प्रक्रीयेचे स्वयंचलन करण्यासाठी महाराष्ट्र रिमोट सेन्सिंग अप्लीकेशन सेंटर, नागपूर (MRSAC) या संस्थेकडून ई- पंचनामा कार्यप्रणाली विकसित करण्यासाठी येणाऱ्या रु.४,९५,००,०००/- (रुपये चार कोटी पंच्यान्नव लक्ष फक्त) (सर्व करांसहित) इतक्या खर्चास वर नमूद दि.१४.०३.२०२३ च्या शासन निर्णयाव्दारे प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. या ई पंचनामा प्रणालीची चाचणी नागपूर विभागात सुरु आहे. त्याचप्रमाणे महसूल व वन विभागाच्या दिनांक २४ जानेवारी, २०२३ च्या शासन निर्णयानुसार शेतीपिके व शेतजमिनीच्या नुकसानीकरिता शेतकऱ्यांना द्यावयाची मदतीची रक्कम शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात थेट जमा होण्याकरिता महाआयटी यांच्यामार्फत विकसित करण्यात आलेली डी.बी.टी.प्रणाली मार्च, २०२३ पासून सुरु करण्यात आली आहे. ई-पंचनामा प्रणाली पूर्णपणे विकसित झाल्यानंतर ही प्रणाली डी.बी.टी.प्रणालीशी संलग्न करण्यात येणार आहे. त्याचप्रमाणे दोन्ही प्रणाली कार्यरत राहण्यासाठी देखभाल खर्च अपेक्षित आहे. ई-पंचनामा या प्रणालीची चाचणी राज्यातील सर्व जिल्ह्यांमध्ये घेण्याकरिता तसेच चाचणी यशस्वी झाल्यानंतर ही प्रणाली संपूर्ण राज्यात लागू करण्याकरिता आवश्यक ती सर्वरची सुविधा महाराष्ट्र रिमोट सेन्सिंग अप्लीकेशन सेंटर, नागपूर (MRSAC) या संस्थेस उपलब्ध करून देण्याकरिता येणाऱ्या खर्चाचा तसेच या दोन्ही प्रणालीकरिता एकत्रितपणे होणाऱ्या खर्चाचा प्रस्ताव मा.मुख्यसचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तर समितीसमोर दि.२७ ऑक्टोबर, २०२३ रोजी ठेवण्यात आला होता. या प्रस्तावास उच्चस्तर समितीने मान्यता दिल्यानुसार प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

महसूल व वन विभागातील मदत व पुनर्वसन प्रभागातर्गत विविध नैसर्गिक आपत्तीमध्ये बाधित झालेल्या आपतग्रस्तांना मदतीचे वाटप करण्याच्या प्रक्रीयेचे स्वयंचलन करण्यासाठी महाराष्ट्र रिमोट सेन्सिंग अप्लीकेशन सेंटर, नागपूर (MRSAC) या संस्थेकडून ई- पंचनामा कार्यप्रणाली विकसित करण्यासाठी, पुढे चालू ठेवण्यासाठी तसेच महाआयटी यांच्यामार्फत विकसित डी.बी.टी.प्रणाली पुढे चालू ठेवण्यासाठी खाली दर्शविल्याप्रमाणे एकत्रितपणे येणाऱ्या रु.२०,६५,७९,४६०/- (रुपये वीस कोटी पासष्ट लक्ष एकाहत्तर हजार चारशे साठ फक्त) इतक्या खर्चास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

Sr.No	Details	Amount (Rs.)
1	MRSAC Proposal Cost for development of e-Panchnama Portal	4,95,00,000.00
2	MRSAC e-Panchnama Portal Annual Maintenance Cost- 30% Approximate	1,48,00,000.00
3	MahALT Proposal for Development of Payment Disbursement System	77,28,579.00
4	MahALT Payment Disbursement System- Annual Maintenance Contract- Approximate	33,43,388.00
5	MahALT Payment Disbursement System- Cloud Hosting Charges- MS Azure (Annual)	1,19,08,331.00
6	MRSAC Application Cloud Hosting Charges-BSNL Cloud (Annual)	92,91,162.00
7	EKYC Charges for 55 + Lakh Farmers @ 20/- per farmer (Annual)	11,00,00,000.00
		20,65,71,460.00

वरील अनुक्रमांक १, ३, ५ व ७ येथील ई- पंचनामा कार्यप्रणाली विकसित करणे, डी.बी.टी.प्रणाली विकसित करणे, क्लाऊड होस्टिंग चार्जेस व ई केवायसी चार्जेस याकरिता अनुक्रमे रु.४,४५,००,०००/-, रु.७७,२८,५७९/-, रु.७७,०९,७९२/- व रु.१५,२५,००९/- इतका खर्च यापूर्वी झालेला आहे. उर्वरित बाबींवरील खर्च आवश्यकतेनुसार करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या प्रयोजनासाठी होणारा खर्च निधीच्या उपलब्धतेनुसार मागणी क्रमांक सी ४- २०५२ सचिवालय सर्वसाधारण सेवा -००-०९, सचिवालय - (००) (०९) ई-गवर्नन्स प्रकल्पाची अंमलबजावणी (कार्यक्रम) १७, संगणक खर्च (२०५२ ५१०७) या लेखाशीर्षाखालील मंजूर तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

३. मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चाधिकार समितीस रु.५.०० कोटी इतक्या मर्यादेपेक्षा जास्त संगणकीय प्रकल्पाच्या खर्चास मंजूरी देण्याचे अधिकार असल्याने त्या प्राधिकारात उच्चाधिकार समितीच्या मान्यतेनुसार हे आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२४०९२५१५५२०३२७९९ असा आहे. हा आदेश डिजीटलस्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(संजय औ. धारुरकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
२. सर्व विभागीय आयुक्त
३. आयुक्त कृषि, कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

४. आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
६. सर्व जिल्हाधिकारी
७. सर्व आयुक्त महानगरपालिका
८. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई
९. संचालक, महाआयटी, एपीजे हाऊस, ३ रा मजला, दिनशा वाच्छा रोड, चर्चगेट, मुंबई.
१०. संचालक, आपत्ति व्यवस्थापन, मुंबई
११. सहसचिव तथा वित्तीय सल्लागार, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा
१३. संचालक, लेखा व कोषागारे, संगणक शाखा, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई.
१४. महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र मुंबई/नागपूर
१५. महालेखापाल - १/२ (लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर
१६. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
१७. महसूल व वन विभागातील सर्व कार्यासने
१८. वित्त विभाग (व्यय-९). मंत्रालय, मुंबई
१९. संचालक, महाराष्ट्र रिमोट सेन्सिंग अप्लीकेशन सेंटर, नागपूर
२०. कार्यासन म-७ (निवडनस्ती).